

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 144/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED],
zastúpeného advokátkou prof. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., Bernolákova 492/5, Modra, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 46T/126/2022 a postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Tos/131/2023 zo 16. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Tos/131/2023 zo 16. novembra 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Tos/131/2023 zo 16. novembra 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.
3. Ústavnú sťažnosť vo vzťahu k postupu Okresného súdu Pezinok v konaní sp. zn. 46T/126/2022, čl. 5 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Tos/131/2023 zo 16. novembra 2023 **o d m i e t a**.
4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **415 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 144/2024-11 z 7. marca 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa (doručenú 27. decembra 2023) v časti, ktorou sa domáhal porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní uvedenom v záhlaví tohto uznesenia a postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ žiada, aby ho okresný súd prepustil z väzby za súčasného nastúpenia do nepodmienečného výkonu trestu odňatia slobody v trestnej veci sp. zn. 2T/28/2021 vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou. Zároveň žiada od okresného a krajského súdu nahradiť nemajetkovú ujmu 5 000 eur, ako aj uhradiť trovy právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, vyjadrení okresného a krajského súdu, repliky sťažovateľa a príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Pezinku ČVS: ORP-4/1-VYS-PK-2022 zo 17. mája 2022 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) a d) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 43Tp/23/2022 z 20. júna 2022 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Príkazom prokurátora č. k. Pv 46/22/1107-36 z 31. augusta 2022 bol sťažovateľ prepustený z väzby pre nastúpenie výkonu trestu odňatia slobody vo výmere 5 mesiacov uloženého mu v inej trestnej veci trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava sp. zn. 0T/78/2020 z 19. augusta 2020.

4. Pred uplynutím doby výkonu trestu odňatia slobody sťažovateľa (23. decembra 2022) podal prokurátor návrh na vzatie sťažovateľa do väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Toho istého dňa podal prokurátor okresnému súdu na sťažovateľa obžalobu pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) a d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v obžalobe.

5. O návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 46T/126/2022 z 13. januára 2023 tak, že sťažovateľa vzal do väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že lehota väzby mala začať plynúť prepustením sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom na slobodu, teda 28. januára 2023. Okresný súd zároveň väzbu sťažovateľa s poukazom na § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Pre nedoručenie uvádzaného uznesenia ústavu na výkon väzby okresným súdom bol sťažovateľ z výkonu trestu odňatia slobody prepustený a do výkonu väzby bol dodaný 23. augusta 2023.

6. Žiadosťou doručenou Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky 17. októbra 2023 sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Táto žiadosť bola listom č. k. IV/1 Gpt 107/23/1000-5 19. októbra 2023 postúpená na rozhodnutie okresnému súdu konajúcemu v sťažovateľovej trestnej veci. Okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 46T/126/2022 zo 6. novembra 2023 podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku tak, že túto žiadosť zamietol, pričom väzbu sťažovateľa s poukazom na § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

7. Jeden deň po vydaní uznesenia okresného súdu (7. novembra 2023) bol sťažovateľovi Okresným súdom Vranov nad Topľou nariadený zvyšok výkonu trestu odňatia slobody vo výmere 15 dní

na podklade uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/62/2021 z 25. júla 2023 (ďalej len „nariadenie výkonu trestu“). Predmetným uznesením Okresný súd Prešov s poukazom na § 68 ods.2 Trestného zákona rozhodol o vykonaní zvyšku trestu odňatia slobody uloženého sťažovateľovi trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/28/2021 z 13. mája 2021 z dôvodu, že sťažovateľ sa neosvedčil v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu tohto trestu.

8. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ do zápisnice sťažnosť, ktorú ústne odôvodnil. Následne 9. novembra 2023 bola sťažnosť odôvodnená aj písomne a v ten deň okresný súd predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu. Nariadenie výkonu trestu, ktoré bolo okresnému súdu doručené 13. novembra 2023, okresný súd zaslal krajskému súdu 14. novembra 2023. Krajský súd sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu napadnutým uznesením s poukazom na § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

9. Argumentácia sťažovateľa spočíva najmä v nasledovnom:

a) Po vydaní uznesenia okresného súdu bol sťažovateľ okresným súdom vyzvaný, aby sťažnosť podanú proti tomuto uzneseniu ihneď odôvodnil do zápisnice, pričom nemal možnosť oboznámiť sa s písomným odôvodnením uznesenia okresného súdu v dostatočnom časovom predstihu.

b) Hoci okresný súd 6. novembra 2023 a 7. novembra 2023 komunikoval s Okresným súdom Vranov nad Topľou v súvislosti s nariadením výkonu trestu, na doručenie nariadenia výkonu trestu nevyčkal a vec po písomnom odôvodnení sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu predložil na rozhodnutie krajskému súdu. Okresný súd neprepustil sťažovateľa z väzby pri súčasnom nastúpení na výkon trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený v inej trestnej veci, ani po doručení nariadenia výkonu trestu. Výkon trestu odňatia slobody má pritom prednosť pred výkonom väzby.

c) Napadnutým uznesením bola sťažnosť sťažovateľa podaná proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá napriek tomu, že krajský súd mal v čase rozhodovania k dispozícii nariadenie výkonu trestu. Krajský súd mal postupovať podľa záverov nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 79/00 z 31. mája 2001 a sťažovateľa prepustiť z väzby na slobodu z dôvodu, že výkon trestu odňatia slobody v inej trestnej veci má prednosť pred výkonom väzby. Sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s dôvodmi napadnutého uznesenia, podľa ktorých by bola aplikácia poukazovaného nálezu ústavného súdu so zreteľom na okolnosti danej veci nepružná.

III.

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd vo vyjadrení z 18. marca 2024 poukázal na vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že 6. novembra 2023 v konaní sp. zn. 46T/126/2022 rozhodovala o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, keď po jeho výsluchu rozhodla o zamietnutí jeho žiadosti. Toto uznesenie bolo vyhlásené, odôvodnené a sťažovateľ bol poučený o možnosti podať opravný prostriedok, čo využil a podal sťažnosť. Uznesenie o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby bolo odôvodnené v znení písomného vyhotovenia priamo do zápisnice o výsluchu, takže dôvody

zamietnutia jeho žiadosti mu boli známe už v čase, keď ho súd vyzval na odôvodnenie podanej sťažnosti priamo do zápisnice o výsluchu, čo vykonala obhajkyňa sťažovateľa. Okresná prokuratúra sa k sťažnosti do zápisnice nevyjadřila. Po výsluchu bola sťažovateľovi doručená zápisnica o výsluchu s celým znením uznesenia o zamietnutí jeho žiadosti.

11. Po výsluchu sťažovateľ okresnému súdu predložil uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 5PP/62/2021-75 z 25. júla 2023, ktorým bolo vyslovené, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody (uloženého trestným rozkazom sp. zn. 2T/28/2021 z 13. mája 2021 Okresným súdom Vranov nad Topľou) na základe uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/62/2021 z 27. júla 2021 neosvedčil a zvyšok trestu v dĺžke 15 dní vykoná. Zároveň sťažovateľ žiadal o okamžité prepustenie z väzby a jeho dodanie do výkonu trestu odňatia slobody na základe už uvedeného. Okresný súd vlastnou činnosťou zistil, že sťažovateľovi uvedený trest dosiaľ nariadený nebol, no bude nariadený v najbližších dňoch. Dňa 7. novembra 2023 bolo okresnému súdu doručené mailom z Okresného súdu Vranov nad Topľou nariadenie výkonu trestu odňatia slobody sťažovateľovi v dĺžke 15 dní s tým, že originál bude doposlaný. Sťažovateľ podal sťažnosť proti zamietnutiu jeho žiadosti okresným súdom najprv Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky 17. októbra 2023 a tá bola okresnému súdu postúpená 24. októbra 2024, ktorý ju 9. novembra 2023 predložil krajskému súdu s tým, že v predkladacej správe bolo oznámené, že sťažovateľ má nariadený výkon trestu odňatia slobody. Sťažnosť bola krajskému súdu predložená bezodkladne. Dňa 13. novembra 2023 bolo okresnému súdu doručené nariadenie výkonu trestu voči sťažovateľovi od Okresného súdu Vranov nad Topľou, ktoré bolo obratom zaslané krajskému súdu. Krajský súd sťažnosť sťažovateľa zamietol.

12. K námietke sťažovateľa o zmarenom pojednávaní na okresnom súde 12. decembra 2023 uvádza, že sú pravdivé, no sťažovateľ bol vzatý do opätovnej väzby, ktorá sa má vykonať v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, pričom o termíne hlavného pojednávania bol sťažovateľ pri výsluchu 6. novembra 2023 upovedomený.

13. Dňa 28. decembra 2023 okresný súd sťažovateľa prepustil z väzby za súčasného nástupu do výkonu trestu odňatia slobody nariadeného Okresným súdom Vranov nad Topľou v už uvedenej trestnej veci. Okresný súd zároveň vypočul sťažovateľa v rámci rozhodovania o jeho opätovnom vzatí do väzby, pričom ho vzal do opätovnej väzby z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

14. Krajský súd vo vyjadrení z 12. apríla 2024 uviedol, že po uznesení okresného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby sp. zn. 46T/126/2022 zo 6. novembra 2023 bol určený termín hlavného pojednávania na 12. december 2023, ktorý bol oznámený sťažovateľovi, jeho právnomu zástupcovi a prokurátorovi, ktorí ho vzali na vedomie. Okresný súd v čase vydania uznesenia o zamietnutí žiadosti nemal k dispozícii nariadenie výkonu zvyšku trestu odňatia slobody v trvaní 15 dní v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 2T/28/2021. Dňa 10. novembra 2023 bola sťažnosť predložená krajskému súdu. Originál nariadenia výkonu uvedeného zvyšku trestu odňatia slobody (15 dní) s podacou pečiatkou okresného súdu z 13. novembra 2023 bol krajskému súdu doručený 15. novembra 2023. Následne

krajský súd 16. novembra 2023 v jeho napadnutom konaní sťažnosť sťažovateľa v zmysle § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

15. Krajský súd si bol pritom plne vedomý záverov ústavného súdu v náleze sp. zn. III. ÚS 79/2000 z 31. mája 2001, avšak vo veci sťažovateľa prihliadol na špecifiká danej veci, pričom uviedol: *«Tento nález bol už v tejto konkrétnej veci aplikovaný. Do spisového materiálu v čase rozhodovania krajským súdom boli založené listiny preukazujúce, že Okresný súd Vranov nad Topľou nariadil dňa 07.11.2023 výkon zvyšku trestu odňatia slobody uloženého trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/28/2021 z 13.05.2021 v spojení s uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 27.07.2021 sp. zn. 5Pp/62/2021. Teda je zrejmé, že je nariadený výkon zvyšku trestu odňatia slobody, t. j. dovykonanie... len vo výmere 15 dní, pričom v danej veci je nariadené hlavné pojednávanie... na 12.12.2023 a sú, aj podľa názoru nadriadeného súdu, dané konkrétne skutočnosti odôvodňujúce preventívnu väzbu. Krajský súd nepristúpil k prepusteniu obžalovaného z väzby za účelom výkonu uloženého trestu, pričom v danom prípade by sa jednalo len o dovykonanie zvyšku trestu vo výmere 15 dní, a obžalovaného v danej veci ponechal vo väzbe i naďalej súc presvedčený, že dôvod väzby je daný... aj vzhľadom na lehoty uvedené v ustanovení § 172 ods. 3 Trestného poriadku a v nadväznosti na § 180 Trestného poriadku, zvlášť už pri nariadenom hlavnom pojednávaní a určenom termíne 12.12.2023, sa javí postup akceptovania vyššie uvedeného Nálezu Ústavného súdu SR (III. ÚS 79/2000) tunajším súdom skôr nepružným, nevyhovujúcim a sťažujúcim konanie vo väzobnej veci, pričom by mohlo byť reálne ohrozené vykonanie hlavného pojednávania, ktorého termín bol určený na deň 12.12.2023 a tým aj dosiahnutie účelu trestného konania. Ak by totiž obžalovaný bol v rámci sťažnostného konania prepustený z väzby a dodaný do výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 15 dní, s vysokou pravdepodobnosťou by mohla nastať situácia, že by s ohľadom na potrebu písomného vyhotovenia uznesenia, jeho doručenia stranám a vrátenia veci okresnému súdu, bola tomuto súdu zmarená možnosť úvahy ohľadne postupu smerujúceho k výsluchu obžalovaného za účelom rozhodnutia o jeho vzatí do väzby podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku... po vrátení trestnej veci Okresnému súdu Pezinok, tento súd má rozhodne priestor na zváženie postupu v súlade s citovaným nálezhom a následne aj prípadne postupovať (opätovne) podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku.*

16. ... krajský súd sa v danej veci snažil postupovať tak, aby nedošlo k zmareniu účelu trestného konania, ktoré by reálne hrozilo v prípade, ak by krajský súd rozhodol v zmysle zmieneného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v čase konania a rozhodovania o podanej sťažnosti. V závere odôvodnenia tejto časti svojho uznesenia pritom upriamil pozornosť okresného súdu na postup v súlade s uvedeným nálezhom.

17. V posudzovanej veci pritom nemožno prehliadať okolnosti vyplývajúce z obsahu spisu, ktoré namietanému postupu okresného súdu a postupu a rozhodnutiu krajského súdu predchádzali.

18. ... k faktickému porušeniu namietaných práv sťažovateľa nedošlo, keďže príkazom samosudkyne Okresného súdu Pezinok z 28.12.2023 sp. zn. 46T/126/2022 bol obžalovaný [REDAKOVANÉ] prepustený z väzby za súčasného nástupu výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 15 dní na základe trestného rozkazu Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/28/2021 z 13.05.2021 v spojení s uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/62/2021 z 27.07.2021 a uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/62/2021 z 25.07.2023, pričom následne uznesením Okresného súdu

Pezinok z 28.12.2023 sp. zn. 46T/126/2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z sp. zn. 1Tos/1/2024 z 10.01.2024 bol obžalovaný [REDAKOVANÉ] podľa § 71 ods. 3 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do „opätovnej“ väzby, ktorá začínala plynúť dňa 12.01.2024 okamihom prepustenia obžalovaného z výkonu trestu odňatia slobody a súčasne väzba obžalovaného nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

19. Z materiálneho hľadiska tak namietaný postup a uznesenie krajského súdu reálne nemali vplyv na postavenie obžalovaného [REDAKOVANÉ], a teda ani nijakým zásadným spôsobom nezasiahli do ním namietaných práv. Vzhľadom na osobitosti danej veci má teda krajský súd aj naďalej za to, že v posudzovanom prípade bol jeho postup a uznesenie namieste s ohľadom na potrebu dôsledne sledovať dosiahnutie účelu trestného konania s tým, že po posúdení vecnej správnosti sťažnosťou napadnutého uznesenia sťažnosť obžalovaného zamietol a postup v zmysle už uvedeného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky ponechal na súde prvého stupňa práve z dôvodu, aby nebol zmarený účel trestného konania.»

III.3. Replika sťažovateľa:

20. Sťažovateľ vo svojej replike zo 16. apríla 2024 uviedol, že v závere výsluchu o žiadosti o prepustenie z väzby 6. novembra 2023 konajúcej samosudkyni oznámil a predložil v listinnej podobe rozhodnutie Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/62/2021, ktorým vyslovuje, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe neosvedčil a zvyšok trestu (15 dní) dovykoná. Dňa 7. novembra 2023 disponoval okresný súd formou mailu informáciou o nariadení výkonu trestu pre sťažovateľa spolu s kópiou nariadenia od Okresného súdu Vranov nad Topľou. Napriek tomu okresný súd nerozhodol o okamžitom prepustení z väzby za súčasného nástupu výkonu trestu odňatia slobody. Tým ignoroval prednosť výkonu trestu odňatia slobody pred výkonom väzby.

21. Okresný súd 9. novembra 2023 postúpil sťažnosť sťažovateľa voči uzneseniu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby a informoval ho o nariadenom výkone trestu odňatia slobody.

22. Krajský súd mal už 15. novembra 2023 k dispozícii originál nariadenia výkonu trestu odňatia slobody a napriek tomu 16. novembra 2023 sťažnosť zamietol a nerozhodol ani o prepustení sťažovateľa z väzby za súčasného nástupu výkonu trestu odňatia slobody. Sťažovateľ sa nestotožňuje s tým, že v prípade sťažovateľa ide o špecifický prípad a mimoriadne krátku dĺžku dovykonania trestu.

IV.

IV.1. Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu:

23. Aj napriek tomu, že došlo k prijatiu ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu okresnému súdu na ďalšie konanie, rozhodol ústavný súd v tejto časti o odmietnutí ústavnej sťažnosti. Uvedené vyplýva z dikcie § 56 ods. 2 úvodnej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorej je odmietnutie v rámci predbežného prerokovania len možnosťou. Zo znenia zákona o ústavnom súde implicitne vyplýva, že aj po prijatí veci na ďalšie konanie je

možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti splnenia procesných podmienok (III. ÚS 231/2020, III. ÚS 167/2021).

24. Sťažovateľ disponoval v zmysle § 79 ods. 3 Trestného poriadku opravným prostriedkom (sťažnosťou), ktorú aj využil. Poskytnutie ochrany v prípade potenciálneho porušenia dotknutých práv v danom prípade spadalo do právomoci inštančne nadriadeného súdu, teda krajského súdu ako súdu sťažnostného, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

25. Ústavný súd vzhľadom na uvedené a po analýze veci vykonanej na základe vyjadrení účastníkov konania po prijatí návrhu sťažovateľa na ďalšie konanie zistil, že existuje dôvod podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde a ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému postupu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV.1. Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu:

26. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 dohovoru napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ktorým zamietol sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 46T/126/2022-514 zo 6. novembra 2023.

27. Vo vzťahu k čl. 5 ods. 1 dohovoru ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnenú, pretože čl. 5 ods. 1 dohovoru sa týka rozhodovania o vzatí do väzby a v prípade sťažovateľa šlo o konanie a rozhodnutie týkajúce sa prepustenia z už prebiehajúceho výkonu väzby (bod 3 výroku tohto nálezu).

28. Vo vzťahu k čl. 14 dohovoru ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, nakoľko sťažovateľ nepredložil žiadne relevantné odôvodnenie, ktoré by bolo podkladom pre jeho tvrdenie o porušení tohto práva (bod 3 výroku tohto nálezu).

29. K námietke sťažovateľa, že nemal možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zamietnutia jeho žiadosti o prepustenie z väzby, konajúca samosudkyňa uviedla, že uznesenie o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby bolo odôvodnené v znení písomného vyhotovenia priamo do zápisnice o výsluchu, takže dôvody zamietnutia jeho žiadosti mu boli známe už v čase, keď ho súd vyzval na odôvodnenie podanej sťažnosti priamo do zápisnice o výsluchu, čo vykonala právna zástupkyňa sťažovateľa. Po výsluchu bola sťažovateľovi doručená zápisnica s celým znením uznesenia o zamietnutí jeho žiadosti. Sťažovateľovu námietku týkajúcu sa tvrdenej neznalosti dôvodov nevyhovenia žiadosti o prepustenie z väzby tak možno považovať za nedôvodnú.

30. Sťažovateľ namieta, že okresný súd komunikoval s Okresným súdom Vranov nad Topľou v súvislosti s nariadením výkonu trestu, no na doručenie nariadenia výkonu trestu nevyčkal a vec po písomnom odôvodnení sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu predložil na rozhodnutie krajskému súdu. Zároveň okresný súd neprepustil sťažovateľa z väzby pri súčasnom nastúpení na výkon trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený v inej trestnej veci, ani po doručení nariadenia výkonu trestu, pričom výkon trestu odňatia slobody má prednosť pred výkonom väzby. K tomu ústavný súd poukazuje na vyjadrenie okresného súdu, ktorý vlastnou činnosťou zistil, že sťažovateľovi uvedený trest dosiaľ nariadený nebol a až 7. novembra 2023, čiže po vydaní uznesenia o zamietnutí žiadosti, bolo okresnému súdu doručené len formou mailu

z Okresného súdu Vranov nad Topľou nariadenie výkonu trestu odňatia slobody voči sťažovateľovi v dĺžke 15 dní, pričom až 13. novembra 2023 bolo okresnému súdu doručené nariadenie výkonu trestu, ktoré bolo obratom zaslané krajskému súdu. Na základe uvedeného tak nemožno sťažovateľovu námietku považovať za relevantnú, pretože v čase vydania rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí žiadosti 6. novembra 2023 nedisponoval nariadením výkonu trestu odňatia slobody.

31. K námietke sťažovateľa, že krajský súd nerešpektoval povinnosť dať prednosť výkonu trestu odňatia slobody pred výkonom väzby, ústavný súd uvádza, že krajský súd sa snažil odôvodniť svoj odlišný prístup v sťažovateľovej veci špecifickými okolnosťami. Nariadením výkonu zvyšku trestu odňatia slobody v dĺžke len 15 dní šlo z jeho pohľadu o „dovykonanie“, ktoré ak by sa realizovalo bezodkladne zrušením výkonu prebiehajúcej väzby, mohlo by v rámci procesných povinností (najmä doručovania) zmariť výkon nariadeného hlavného pojednávania 12. decembra 2023 a tým aj účel trestného konania. Krajský súd vyhodnotil takýto postup ako nepružný a neúčelný. Preto sa rozhodol sťažnosť sťažovateľa zamietnuť a ponechať ho vo väzbe s tým, že po vykonaní nariadených procesných úkonov bude môcť okresný súd opätovne rozhodnúť o jeho prepustení z väzby, zohľadňujúc judikatúru ústavného súdu, a tak umožniť jeho prepustenie z väzby za súčasného nástupu výkonu trestu odňatia slobody, po ktorého výkone bude v prípade potreby opätovne vzatý vo výkonu väzby. Postup krajského súdu má svoju vnútornú logiku, avšak tá nie je nadradená právu obvineného okamžite nastúpiť výkon trestu odňatia slobody, ak mu je uložený, pretože toto jeho právo sa zakladá na istote o jeho vine vyplývajúcej z právoplatného rozhodnutia.

32. Napadnutým uznesením bola sťažnosť zamietnutá napriek tomu, že krajský súd mal v čase rozhodovania k dispozícii nariadenie výkonu trestu a bol si vedomý záverov nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 79/00 z 31. mája 2001, z ktorých vyplýva, že mal sťažovateľa prepustiť z väzby na slobodu z dôvodu, že výkon trestu odňatia slobody v inej trestnej veci má prednosť pred výkonom väzby. Ako uviedol ústavný súd vo svojom náleze, na ktorý odkazuje sťažovateľ, Trestný poriadok vôbec nepočíta so situáciou, že by sa nariadený trest odňatia slobody nevykonával z dôvodu väzby v inej trestnej veci. Počíta však s presne opačnou situáciou, a to obmedzeniami obvineného vo výkone trestu odňatia slobody (§ 84 Trestného poriadku). Ak sa vedie trestné stíhanie proti obvinenému vo výkone trestu odňatia slobody a ak je daný niektorý z dôvodov väzby, rozhodne o dôvodoch, obsahu a trvaní nevyhnutných obmedzení, ktoré sa proti nemu uplatnia, súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca. Toto rozhodnutie ústavného súdu poukázalo na to, že vzatie do väzby prichádza do úvahy iba vtedy, ak nejde o výkon nariadeného trestu odňatia slobody, z čoho vyplýva, že výkon nariadeného trestu odňatia slobody má vždy prednosť pred väzbou. Postup orgánov činných v trestnom konaní má smerovať k tomu, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. To má byť vykonané čo najrýchlejšie vrátane výkonu trestu odňatia slobody, ktorý nadväzuje na právoplatné vyslovenie viny zo skutku právne kvalifikovaného ako trestný čin, za ktorý bol uložený trest odňatia slobody. Právoplatným odsúdením prestáva chrániť páchatel'a prezumpcia neviny a nastupuje právo štátu realizovať uložený trest v rámci jeho účelu, ako aj povinnosť páchatel'a podrobiť sa mu.

33. Účelom väzby ako zaisťovacieho opatrenia voči trestne stíhanej osobe, ktorú chráni prezumpcia neviny, je pozbavenie jej osobnej slobody z dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku. Spôsob výkonu väzby musí rešpektovať prezumpciu neviny.

34. Ak v jednej trestnej veci je odsúdenému právoplatne uložený trest odňatia slobody, pričom má byť väzobne stíhaný v inej trestnej veci, jednoznačne má prednosť výkon trestu odňatia slobody. V tomto prípade možno hovoriť o práve obvineného v „otvorenej“ trestnej veci, v rámci ktorej je stíhaný, aby vykonával trest odňatia slobody, a nie väzbu. V opačnom prípade mu totiž hrozí tiež nebezpečie, že pokiaľ v tejto inej väzobnej veci by bolo trestné stíhanie zastavené alebo by bol spod obžaloby oslobodený, tak čas strávený vo väzbe nebude možné kompenzovať s trestom odňatia slobody, ktorý kvôli väzbe nevykonával, a bude ho musieť vykonať až následne.

35. Na základe už uvedeného je zrejmé, že pozbavenie osobnej slobody, ktorá je ústavne chránená v čl. 17 ústavy, má svoj ústavný rámec a presné pravidlá. Výkon trestu odňatia slobody a väzba sú dva odlišné spôsoby pozbavenia osobnej slobody založené na odlišných právnych dôvodoch. Trest odňatia slobody má v prípade ich kolízie prednosť, pretože nadväzuje na právoplatné uznanie viny a uloženie trestu, pričom počas jeho trvania možno zabezpečiť aj účel väzby. Opačný scenár nie je možný.

36. Na základe uvedeného možno porušenie napadnutých základných práv a práv vzhládnuť nie v napadnutom postupe, ale v napadnutom uznesení krajského súdu. Ústavný súd tak musel rozhodnúť o zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na povahu a účel rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby bude krajský súd musieť brať zreteľ aj na prípadnú zmenu skutočností relevantných pre jeho rozhodnutie, ku ktorej mohlo dôjsť v období po vydaní napadnutého uznesenia, ktoré bolo ústavným súdom zrušené, a vychádzať zo stavu aktuálneho ku dňu jeho opätovného rozhodovania. Krajský súd sa teda neobmedzí na prieskum predmetného uznesenia okresného súdu v spätnej chronológii zodpovedajúcej času jeho vydania, ale komplexne preskúma aktuálnosť dôvodov väzby sťažovateľa v momente svojho rozhodovania, vychádzajúc z aktuálneho stavu veci (II. US 428/2020).

V.

37. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol priznať mu primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur. Z čl. 127 ods. 3 ústavy vyplýva, že finančné zadosťučinenie ústavný súd môže, ale nemusí priznať. Takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08, III. ÚS 623/2017).

38. Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu a jeho práva na slobodu a bezpečnosť účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 5 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

39. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 415 eur (bod 4 výroku nálezu). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, ústavný súd bol viazaný návrhom sťažovateľa, inak by mu patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 442,38 eur.

40. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti).

41. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu